

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 6Ssk/63/2021
Identifikačné číslo spisu: 1018201222
Dátum vydania rozhodnutia: 27. apríla 2022
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: predsedníčka senátu
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:1018201222.1

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a členov senátu JUDr. Michala Matulníka, PhD. (sudca spravodajca) a JUDr. Jany Martinčekovej, v právnej veci žalobcu: U. M. Ľ., nar. XX. Q. XXXX, bytom ul. B. XX/XX, XX - XXX B., C. M., právne zastúpený: JUDr. Ing. Zuzana Kvaková, advokátka so sídlom Kuzmányho 18, Žilina, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8 a 10, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 10838-3/2018-BA zo dňa 21. júna 2018, o kasačnej sťažnosti žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 29Sa/2/2021-57 z 30. augusta 2021, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 29Sa/2/2021-57 z 30. augusta 2021 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d ě a ľ š i e k o n a n i e .

O d ō v o d n e n i e

I.

1. Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 29Sa/2/2021-57 z 30. augusta 2021 zrušil rozhodnutie žalovanej č. 10838-3/2018-BA zo dňa 21. júna 2018 (ďalej len „druhostupňové rozhodnutie“) a vec jej vrátil na ďalšie konanie. Druhostupňovým rozhodnutím žalovaná podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení účinnom v rozhodnom čase (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) zamietla v celom rozsahu odvolanie žalobcu (zamestnanca) a obchodnej spoločnosti Complex HM, s.r.o., IČO: 45 517 991, so sídlom Dvory 581, 020 01 Púchov (ďalej len „zamestnávateľ“) proti rozhodnutiu Sociálnej poisťovne, pobočka Považská Bystrica (ďalej len „prvostupňový správny orgán“), č. 32202-1/2013-PB zo dňa 13. septembra 2013 (ďalej len „prvostupňové rozhodnutie“) a prvostupňové rozhodnutie potvrdila.

2. Prvostupňovým rozhodnutím prvostupňový správny orgán rozhodol, že žalobcovi zaniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti podľa

slovenskej legislatívy dňa 31. mája 2013. Prvostupňový správny orgán svoje rozhodnutie v podstatnom odôvodnil tým, že Poľská inštitúcia sociálneho zabezpečenia Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ďalej len „ZUS“) určila, že žalobca podlieha odo dňa 1. júna 2011 právnym predpisom sociálneho zabezpečenia Slovenskej republiky. Prvostupňový správny orgán vykonal dňa 8. marca 2013 kontrolu u zamestnávateľa a na základe zistení dospel k záveru, že zamestnávateľ vykazuje znaky „schránkovej firmy“, na základe čoho sa dá predpokladať, že k reálnemu výkonu činnosti jeho zamestnancov na území Slovenskej republiky nedochádza. Podľa prvostupňového správneho orgánu nebolo na základe výsledkov kontroly preukázané, že žalobca reálne vykonáva činnosť ako zamestnanec na území Slovenskej republiky a preto „... nemôže podliehať slovenským právnym predpisom ani podľa jedného z vyššie citovaných článkov základného nariadenia, t.j. článku 11 (3) (a), článku 13 (1) a článku 13 (3).“.

3. Proti prvostupňovému rozhodnutiu sa odvolal žalobca aj zamestnávateľ, o odvolaní rozhodla žalovaná druhostupňovým rozhodnutím tak, ako je uvedené vyššie. Žalovaná v podstatnom svoje rozhodnutie odôvodnila tým, že pri určovaní uplatniteľnej legislatívy nie je rozhodujúci len status osoby ako zamestnanca, resp. samostatne zárobkovo činnnej osoby, ale najmä reálny výkon činnosti. Dôvodila, že prvostupňovému správne mu orgánu neboli predložené doklady preukazujúce reálny výkon práce zamestnanca na určenom mieste v určený deň, napr. vyúčtovanie cestovných nákladov alebo cestovné príkazy. Uviedla, že „Sociálna poisťovňa vychádzajúc z prezumpcie správnosti poskytnutých údajov zo strany ZUS a berúc do úvahy skutočnosť, že nedisponovala v tom čase žiadnymi informáciami, ktoré by boli v rozpore s tvrdeniami príslušnej ZUS súhlasila s určením uplatniteľnej legislatívy Slovenskej republiky a vystavila dňa 23. októbra 2012 formulár PD A1 číslo: 12-00056828-010-000-A-1730497 na obdobie od 1. júna 2011 do 31. mája 2013. Následne Sociálna poisťovňa, spomínanou kontrolou zistila, že nebol preukázaný reálny výkon činnosti zamestnanca ... .. Zamestnanec bol zamestnávateľom prihlásený do registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia Sociálnej poisťovne (ďalej len „register poistencov“) až do 31. decembra 2013, pričom z vyššie uvedeného vyplýva, že zamestnancovi dňom 31. mája 2013, skončila príslušnosť k právnym predpisom Slovenskej republiky. Z uvedeného dôvodu bola pobočka Sociálnej poisťovne povinná odstrániť dôsledky nesprávnej registrácie zamestnanca v registri poistencov vydaním rozhodnutia o zániku povinného sociálneho poistenia zamestnanca podľa slovenskej legislatívy, čím zosúladila skutkový stav s právnym.“. Nad rámec uvedeného žalovaná ďalej poukázala na skutočnosť, že Sociálnej poisťovni bolo dňa 21. januára 2014 zo strany ZUS doručené oznámenie č. 020000/UBS/OM/511/W/101/2014 zo dňa 16. januára 2014, ktorým ZUS určila, že žalobca podlieha od 1. júna 2013 právnym predpisom sociálneho zabezpečenia Poľskej republiky. Žalovaná dospela k záveru o správnosti prvostupňového rozhodnutia, keď uviedla, že „Z dôvodu skončenia platnosti príslušného formulára, Sociálna poisťovňa, pobočka Považská Bystrica, vydala rozhodnutie o zániku sociálneho poistenia, ktorým deklarovala, že zamestnanec podliehal slovenskej legislatíve do dňa 31. mája 2013.“.

4. Krajský súd kasačnou sťažnosťou napadnutým rozsudkom druhostupňové rozhodnutie zrušil. Zrušenie druhostupňového rozhodnutia krajský súd odôvodnil tým, že na posúdenie, či u zamestnanca žalobcu dochádzalo a dochádza k súbehu sociálnych poistení viacerých štátov podľa článku 13 ods. 3 Nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 z 29. apríla 2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia v znení Nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 988/2009 zo dňa 16. septembra 2009 (ďalej len „základné nariadenie“) z dôvodu výkonu činnosti zamestnanej osoby a činnosti samostatne zárobkovo činnnej osoby (podnikateľskej činnosti) v odlišných členských štátoch, je príslušná výlučne inštitúcia určená Nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 zo dňa 16. septembra 2009 (ďalej len „vykonávacie nariadenie“). Podľa krajského súdu inštitúcia príslušná na vykonávanie sociálneho poistenia v inom členskom štáte, než určuje nariadenie, na takéto posúdenie príslušná nie je. Krajský súd dôvodil, že za daných skutkových okolností bolo potrebné, aby prvostupňový správny orgán vyčkal na určenie uplatniteľnej legislatívy poľskou inštitúciou ZUS a následne konal s ohľadom na určenie uplatniteľnej legislatívy ZUS tak, ako mu bolo oznámené listom ZUS zo dňa 16. januára 2014. Krajský súd dospel k záveru, že „Správne orgány Slovenskej republiky v oboch stupňoch neboli oprávnené pred právoplatným a vykonateľným rozhodnutím o uplatniteľnej legislatíve akokoľvek rozhodnúť, keďže nebolo zrejmé, či na prejednanie danej veci je príslušná

slovenská alebo poľská inštitúcia sociálneho zabezpečenia. ... Žalovaný napadnuté rozhodnutie vydal v čase, keď už bolo určenie poľskej legislatívy definitívnym ... Žalovaný v čase svojho rozhodovania už nemal právomoc rozhodovať o uvedenej skutočnosti. V dobe rozhodovania žalovaného už bolo v súlade s nariadeniami EÚ určené, že žalobca podlieha právnym predpisom v oblasti sociálneho zabezpečenia Poľskej republiky“.

5. Krajský súd teda z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci [§ 191 ods. 1 písm. c) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „SSP“)] druhostupňové rozhodnutie zrušil a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie dôvodiac, že je „správnym orgánom, ktorý na to (vydanie rozhodnutia) podľa koordinačných nariadení už nebol právomocný“.

6. O trovách konania krajský súd rozhodol podľa § 175 ods. 1 SSP v spojení s § 167 ods. 1 SSP a úspešnému žalobcovi priznal právo na plnú náhradu trov konania.

II.

7. Proti rozsudku krajského súdu podala žalovaná v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť, v ktorej úvode dôvody kasačnej sťažnosti vymedzila odkazom na ustanovenie § 440 ods. 1 písm. g) SSP tvrdiac, že „... krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci.“

8. Žalovaná v kasačnej sťažnosti uviedla, že formulár PD A1 vydaný v prejednávanej príhode je len deklaratórnym potvrdením určenia uplatniteľnej legislatívy, ktorý je možné dodatočne zrušiť alebo vyhlásiť za neplatný, preto podľa jej názoru nemôže nahradiť samotné rozhodnutie žalovanej o vzniku, nevzniku alebo zániku poistenia v sporných prípadoch. Žalovaná ďalej uviedla, že „Je síce pravdou, že v čase vydania napadnutého rozhodnutia už bolo v súlade s koordinačnými nariadeniami EÚ určené, že zamestnanec od 1. júna 2013 podlieha právnym predpisom Poľskej republiky, avšak rozhodnutie (o zániku poistenia dňa 31. mája 2013) sa týkalo obdobia, kedy zamestnanec podliehal právnym predpisom Slovenskej republiky, t. j. obdobia pred uvedeným dátumom. Podľa názoru žalovaného preto bol oprávnený vydať napadnuté rozhodnutie, pričom skutočnosť, že zamestnanec od 1. júna 2011 do 31. mája 2013 podlieha právnym predpisom sociálneho zabezpečenia Slovenskej republiky, určila poľská inštitúcia sociálneho zabezpečenia ako inštitúcia štátu bydliska v súlade s koordinačnými nariadeniami.“

9. Žalovaná v kasačnej sťažnosti taktiež namietala priznanie nároku na náhradu trov konania žalobcovi tvrdiac, že žaloba žalobcovi nemohla zmeniť a ani nezmeniť právne postavenie vo vzťahu k existencii sociálneho poistenia zamestnanca podľa právnych predpisov Slovenskej republiky, čo podľa žalovanej predstavuje dôvod hodný osobitného zreteľa opodstatňujúci aplikáciu ustanovenia § 167 ods. 3 písm. a) SSP.

10. Navrhla rozsudok krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

III.

11. Žalobca sa ku kasačnej sťažnosti, ktorá mu bola doručená dňa 29. októbra 2021 nevyjadril.

IV.

12. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) ako kasačný súd príslušný podľa § 438 ods. 2 SSP, v rozsahu námietok žalovanej uvedených v kasačnej sťažnosti preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo (§ 453 ods. 2 SSP), kasačnú sťažnosť žalovanej prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke najvyššieho správneho súdu www.nssud.sk (§ 452 ods. 1 v spojení s ustanovením § 137 ods. 4

SSP) a dospel k záveru, že preskúmaný rozsudok nie je v súlade so zákonom z nasledovných dôvodov:

13. V prvom rade kasačný súd uvádza, že správne súdnictvo v Slovenskej republike vychádza z materiálneho chápania právneho štátu v zmysle čl. 1 ods. 1 ústavy vyžadujúceho, aby verejná správa bola pod kontrolou súdnej moci. Je založené jednak na kontrole verejnej správy, či táto (ne) prekračuje jej zverené právomoci a jednak poskytuje ochranu subjektívnym právam osôb, do ktorých bolo zasiahnuté alebo zasahované v rozpore so zákonom. Hlavnou úlohou správneho súdnictva je teda ochrana subjektívnych práv a jeho cieľom ochrana práv fyzických a právnických osôb a ich prostredníctvom následne aj ochrana zákonnosti. Správne súdnictvo je neoddeliteľným atribútom právneho štátu zaručujúcim každej osobe, či už ide o fyzickú alebo právnickú osobu, ochranu práv pred činnosťou orgánov verejnej správy. Dodržiavanie zákonnosti v oblasti výkonnej moci a dôsledná ochrana jednotlivca je jednou z najdôležitejších črt právneho štátu, ktorého koncepcia práva stojí aj na dodržiavaní práva štátnymi orgánmi.

14. Kasačný súd dáva tiež do pozornosti, že správny súd nie je súdom skutkovým. Jeho úlohou pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa tretej hlavy tretej časti Správneho súdneho poriadku (§ 199 a nasl. SSP) je posudzovať, či správny orgán príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkom konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi, ako aj s procesnoprávnymi predpismi. V súdnom prieskume zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu v sociálnych veciach správny súd nie je viazaný rozsahom dôvodov uvedených v žalobe, ak žalobca je fyzickou osobou, ktorou namieta nezákonnosť rozhodnutia správneho orgánu, tvrdiac, že nezákonným rozhodnutím správneho orgánu a postupom mu predchádzajúcim bol ukrátený na svojich hmotnoprávných alebo procesnoprávných právach. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúceho vydaniu napadnutého rozhodnutia. Správny súd v konaní súdneho prieskumu zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy teda preskúmava, či orgán štátnej správy konal a rozhodol v súlade so zákonom, či v správnom konaní postupoval v súčinnosti s účastníkom konania, či sa vysporiadal s jeho námietkami a či na základe skutkových zistení na základe logického a rozumného uváženia ustálil správne svoj právny záver.

15. Podľa čl. 1 písm. j) základného nariadenia "bydlisko" znamená miesto, kde osoba zvyčajne býva.

16. Podľa čl. 1 písm. p) základného nariadenia na účely tohto nariadenia "inštitúcia" znamená v súvislosti s každým jednotlivým členským štátom úrad alebo úrad zodpovedný za uplatňovanie všetkých alebo niektorých právnych predpisov.

17. Podľa čl. 2 ods. 1 základného nariadenia toto nariadenie sa vzťahuje na štátnych príslušníkov členského štátu, osoby bez štátnej príslušnosti a utečencov, ktorí majú bydlisko v členskom štáte a podliehajú alebo podliehali právnym predpisom jedného alebo viacerých členských štátov, ako aj na ich rodinných príslušníkov a ich pozostalých.

18. Podľa čl. 11 ods. 1 základného nariadenia osoby, na ktoré sa toto nariadenie vzťahuje, podliehajú právnym predpisom len jedného členského štátu. Tieto právne predpisy sa určia v súlade s touto hlavou.

19. Podľa čl. 13 ods. 3 základného nariadenia osoba, ktorá zvyčajne vykonáva činnosť ako zamestnaná osoba a činnosť ako samostatne zárobkovo činná osoba v odlišných členských štátoch, podlieha právnym predpisom členského štátu, v ktorom vykonáva činnosť ako zamestnanec, alebo ak vykonáva takúto činnosť v dvoch alebo viacerých členských štátoch, právnym predpisom určeným v súlade s odsekom 1.

20. Podľa čl. 16 ods. 1 vykonávacieho nariadenia osoba, ktorá vykonáva činnosti v dvoch alebo vo viacerých členských štátoch, informuje o tejto skutočnosti inštitúciu určenú príslušným úradom členského štátu bydliska.

21. Podľa čl. 16 ods. 2 vykonávacieho nariadenia určená inštitúcia členského štátu bydliska bezodkladne určí uplatniteľné právne predpisy, ktoré sa na dotknutú osobu uplatňujú, so zreteľom na článok 13 základného nariadenia a článok 14 vykonávacieho nariadenia. Toto určenie sa považuje za predbežné. Inštitúcia informuje o predbežnom určení uplatniteľných právnych predpisov určené inštitúcie každého členského štátu, v ktorom sa činnosť vykonáva.

22. Podľa čl. 16 ods. 3 vykonávacieho nariadenia predbežné určenie uplatniteľných právnych predpisov, ako sa stanovuje v odseku 2, sa stáva definitívnym do dvoch mesiacov odo dňa, keď boli inštitúcie určené príslušnými orgánmi dotknutých členských štátov o ňom informované v súlade s odsekom 2, ak už uplatniteľné právne predpisy neboli definitívne určené na základe odseku 4 alebo najmenej jedna dotknutá inštitúcia neinformovala inštitúciu určenú príslušným úradom členského štátu bydliska do konca tejto dvojmesačnej lehoty o tom, že nemôže prijať toto určenie alebo že zaujala k tejto veci odlišné stanovisko.

23. Podľa čl. 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia, ak existuje neistota vo veci určenia uplatniteľných právnych predpisov, v dôsledku ktorej je potrebné, aby inštitúcie alebo úrady dvoch alebo viacerých členských štátov na požiadanie jednej alebo viacerých inštitúcií určených príslušnými úradmi dotknutých členských štátov alebo samotných týchto úradov navzájom rokovali, určia sa právne predpisy uplatniteľné na dotknutú osobu vzájomnou dohodou a so zreteľom na článok 13 základného nariadenia a príslušné ustanovenia článku 14 vykonávacieho nariadenia. Ak inštitúcie alebo príslušné dotknuté úrady nemajú vo veci rovnaké stanoviská, snažia sa dosiahnuť dohodu v súlade s uvedenými podmienkami a uplatní sa článok 6 vykonávacieho nariadenia.

24. Podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

25. Podľa § 120 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. sociálne poistenie vykonáva Sociálna poisťovňa.

26. Podľa § 120 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. sociálna poisťovňa pri výkone sociálneho poistenia plní funkciu prístupového bodu, príslušnej inštitúcie, inštitúcie miesta bydliska, inštitúcie miesta pobytu, styčného orgánu a je kontaktná inštitúcia na komunikáciu medzi príslušnými inštitúciami a príjemcami dávok a medzi inštitúciami členských štátov Európskej únie, inštitúciami štátov, ktoré sú zmluvnou stranou dohody o Európskom hospodárskom priestore a inštitúciou Švajčiarskej konfederácie.

27. Slovenská republika môže medzinárodnou zmluvou, ktorá bola ratifikovaná a vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo na základe takej zmluvy preniesť výkon časti svojich práv na Európske spoločenstvá a Európsku úniu. Právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. Prevzatie právne záväzných aktov, ktoré vyžadujú implementáciu, sa vykoná zákonom alebo nariadením vlády podľa čl. 120 ods. 2 (čl. 7 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky).

28. Slovenská republika vstupom do Európskej únie ako nový členský štát Európskej únie Zmluvou o prístupí preniesla svoje právomoci na Európsku úniu v určenej miere a svojím vstupom do Európskeho spoločenstva sa súčasne zaviazala k uplatňovaniu právne záväzných aktov Európskych spoločenstiev a Európskej únie. Právne záväznými aktami na úseku sociálneho zabezpečenia pre členské štáty Európskej únie (teda aj pre Slovenskú republiku) sú o. i. základné nariadenie a vykonávacie nariadenie. Európsky parlament a Rada prijali Nariadenie č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva, najmä na jej články 42 a 308, konajúc postupom v článku 251 zmluvy, sledujúc ciele, uvedené v preambule zmluvy.

29. Základné nariadenie v II. hlave ustanovuje určenie príslušnosti právnych predpisov uplatniteľných na fyzické osoby vykonávajúce zamestnanie alebo samostatne zárobkovú činnosť v členských štátoch. V článku 11 ods. 1 uvedeného nariadenia Európsky parlament a Rada ustanovuje všeobecné pravidlo zakotvené v preambule tohto nariadenia, že osoby, na ktoré sa toto nariadenie vzťahuje, podliehajú právnym predpisom len jedného členského štátu; tieto právne predpisy sa určia v súlade s touto hlavou. V čl. 11 ods. 3 písm. a) uvedeného nariadenia európsky zákonodarca stanovil, že s výhradou článkov 12 až 16 osoba vykonávajúca činnosť ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba v členskom štáte podlieha právnym predpisom tohto členského štátu. Pokiaľ fyzická osoba vykonáva činnosť ako zamestnaná osoba a činnosť ako samostatne zárobkovo činná osoba v odlišných členských štátoch sa určí príslušnosť právneho predpisu členského štátu EÚ podľa právnej úpravy ustanovenej v čl. 13 ods. 3 základného nariadenia, v zmysle ktorého osoba, ktorá zvyčajne vykonáva činnosť ako zamestnaná osoba a činnosť ako samostatne zárobkovo činná osoba v odlišných členských štátoch, podlieha právnym predpisom členského štátu, v ktorom vykonáva činnosť ako zamestnanec, alebo ak vykonáva takúto činnosť v dvoch alebo viacerých členských štátoch, právnym predpisom určeným v súlade s odsekom 1 čl. 13.

30. Postup uplatňovania článku 13 základného nariadenia Európsky parlament a Rada ustanovuje v čl. 16 vykonávacieho nariadenia.

31. Podľa čl. 16 ods. 1 až 3 vykonávacieho nariadenia osoba, ktorá vykonáva činnosti v dvoch alebo vo viacerých členských štátoch, informuje o tejto skutočnosti inštitúciu určenú príslušným úradom členského štátu bydliska. Určená inštitúcia členského štátu bydliska bezodkladne určí uplatniteľné právne predpisy, ktoré sa na dotknutú osobu uplatňujú, so zreteľom na článok 13 základného nariadenia a článok 14 vykonávacieho nariadenia. Toto určenie sa považuje za predbežné. Inštitúcia informuje o predbežnom určení uplatniteľných právnych predpisov určené inštitúcie každého členského štátu, v ktorom sa činnosť vykonáva. Predbežné určenie uplatniteľných právnych predpisov, ako sa stanovuje v odseku 2, sa stáva definitívnym do dvoch mesiacov odo dňa, keď boli inštitúcie určené príslušnými orgánmi dotknutých členských štátov o ňom informované v súlade s odsekom 2, ak už uplatniteľné právne predpisy neboli definitívne určené na základe odseku 4 alebo najmenej jedna dotknutá inštitúcia neinformovala inštitúciu určenú príslušným úradom členského štátu bydliska do konca tejto dvojmesačnej lehoty o tom, že nemôže prijať toto určenie alebo že zaujala k tejto veci odlišné stanovisko.

32. V prejednávanej veci nebolo sporné, že žalobca je fyzická osoba s bydliskom v Poľskej republike, ktorá vykonáva činnosť na vlastný účet v Poľskej republike a ktorá zároveň uzavrela pracovnú zmluvu so zamestnávateľom v Slovenskej republike. Na žalobcu sa priamo vzťahuje základné nariadenie a jeho vykonávacie nariadenie. V zmysle čl. 288 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (pôvodne čl. 249 Zmluvy o Európskom spoločenstve) je nariadenie právnym aktom únie, majúcim všeobecnú platnosť, je záväzná vo svojej celistvosti a priamo uplatniteľná vo všetkých členských štátoch. Nariadenie je nástrojom unifikácie európskeho práva a rozhodnutím orgánu členského štátu, vrátane vnútroštátneho súdu nie je možné vylúčiť jeho použitie pre konkrétny prípad.

33. Z ustanovenia čl. 16 ods. 2 vykonávacieho nariadenia vyplýva, že uplatniteľné právne predpisy určí inštitúcia členského štátu bydliska osoby (pri porovnaní jazykových znení nariadenia: institution of the place of residence, instituce místa bydliště, der Träger des Wohnorts), ktorá má podliehať čl. 13 základného nariadenia. V prejednávanej veci nebolo sporné, že žalobca má bydlisko v Poľskej republike, a teda na určenie uplatniteľnej legislatívy pre žalobcu je príslušná poľská inštitúcia ZUS.

34. Z administratívneho spisu žalovanej (konkrétne z listu ZUS č. 020000/UBS/OM/401/PW/14/2013/zo 7. októbra 2013) kasačný súd zistil, že listom ZUS (Zakład Ubezpieczeń Społecznych, pobočka v Bielsku-Białej) č. 020000/UBS/OM/503/PW/202/2012 z 10. septembra 2012, ZUS určila žalobcovi uplatniteľnosť slovenských právnych predpisov od 1. júna 2011. Žalovaná, vychádzajúc z prezumpcie správnosti poskytnutých údajov zo strany ZUS, vystavila dňa 23. októbra 2012 tzv. formulár PD A1 (Potvrdenie o právnych predpisoch sociálneho zabezpečenia, ktoré sa vzťahujú na držiteľa) č. 12-

00056828-010-000-A-1730497, a to na obdobie od 1. júna 2011 do 31. mája 2013. Spolu s listom zo dňa 16. januára 2014 bolo následne žalovanej doručené oznámenie ZUS č. 020000/UBS/OM/511/W/101/2014/ zo dňa 16. januára 2014, ktorým ZUS určila, že žalobca od 1. júna 2013 podlieha uplatniteľnej legislatíve Poľskej republiky.

35. Z vyššie uvedených skutočností vyplýva, že poľská ZUS, ako inštitúcia členského štátu bydliska osoby podľa čl. 16 ods. 2 vykonávacieho nariadenia určila uplatniteľnú legislatívu dvakrát - (i) od 1. júna 2011 legislatívu Slovenskej republiky a následne (ii) od 1. júna 2013 legislatívu Poľskej republiky. V období od 1. júna 2011 do 31. mája 2013 teda žalobca podliehal slovenskej legislatíve, a to v súlade s tzv. koordinačnými nariadeniami a pre toto obdobie bola daná právomoc Sociálnej poisťovne konať vo veciach sociálneho poistenia a postupovať podľa zákona č. 461/2003 Z. z. Východiskom pre záver o nesprávnosti rozhodnutia krajského súdu sú nasledovné skutočnosti (ktoré krajský súd nesprávne vyhodnotil): (i) jednak, že prvostupňové rozhodnutie (v spojení s druhostupňovým rozhodnutím) nemá charakter určenia uplatniteľných právnych predpisov podľa čl. 16 ods. 2 vykonávacieho nariadenia, Sociálna poisťovňa tak neprekročila kompetenčný rámec daný koordinačnými nariadeniami; (ii) zároveň, že prvostupňové rozhodnutie bolo vydané (13. septembra 2013) a žalobcovi aj zamestnávateľovi bolo doručené (24. septembra 2013, resp. 19. septembra 2013) teda predtým, ako ZUS oznámila Sociálnej poisťovni, že určila, že žalobca od 1. júna 2013 podlieha uplatniteľnej legislatíve Poľskej republiky (16. januára 2014); (iii) prvostupňové rozhodnutie (v spojení s druhostupňovým rozhodnutím) sa vzťahovalo na obdobie (do 31. mája 2013), kedy bola zo strany ZUS určená uplatniteľná legislatíva Slovenskej republiky a (iv) v neposlednom rade skutočnosť, že krajský súd sa vôbec nezaoberal obsahom zrušovaného rozhodnutia („odstraňovanie dôsledkov nesprávnej registrácie zamestnanca žalobcu“) a k jeho zrušeniu pristúpil výlučne vychádzajúc z mylného záveru o nedostatku právomoci Sociálnej poisťovne postupovať podľa slovenských právnych predpisov vo vzťahu k obdobiu, kedy boli určené uplatniteľné predpisy Slovenskej republiky.

36. V súvislosti s procesným postavením zamestnávateľa (s ktorým krajský súd konal ako s ďalším účastníkom) najvyšší správny súd uvádza, že z výpisu z Obchodného registra vedeného Okresným súdom Trenčín, oddiel: Sro, vložka číslo: 22906/R zistil, že uznesením č.k. 38CbR/4/2018-38 zo dňa 30. marca 2020 Okresný súd Trenčín zrušil zamestnávateľa - obchodnú spoločnosť Complex HM, s.r.o. so sídlom Dvory 581, Púchov, IČO: 45 517 991 bez právneho nástupcu a 19. októbra 2021 bol zamestnávateľ ex officio vymazaný z Obchodného registra. Právnym následkom výmazu zamestnávateľa z Obchodného registra bez právneho nástupcu je strata jeho právnej subjektivity a na ňu nadväzujúcej procesnej subjektivity v správnom súdnom konaní, a teda aj jeho postavenia účastníka kasačného konania podľa § 448 SSP.

37. Z vyššie uvedených dôvodov kasačný súd zrušil rozsudok krajského súdu podľa § 462 ods. 1 SSP a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie. V ďalšom konaní bude úlohou krajského súdu vysporiadať sa s právomocou správnych orgánov rozhodovať o zániku povinného poistenia žalobcu v čase, keď už bola určená uplatniteľná legislatíva iného členského štátu avšak pre obdobie, pre ktoré bola určená uplatniteľná legislatíva Slovenskej republiky. Kasačný súd zhodne s názorom žalovanej uvádza, že definitívnym určením poľskej legislatívy bolo nepochybné, že žalobca od 1. júna 2013 podlieha právnym predpisom sociálneho zabezpečenia Poľskej republiky, avšak do 31. mája 2013 podliehal právnym predpisom Slovenskej republiky.

38. V novom rozhodnutí krajský súd rozhodne aj o nároku na náhradu trov kasačného konania (§ 467 ods. 3 SSP).

39. Toto rozhodnutie prijal najvyšší správny súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 SSP).

Poučenie :

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok